

ASSARTUINEQ PILLUGU
ISUMALIOQATIGIISITAQ
TRANSPORTKOMMISSIONEN
Postboks 909
3900 Nuuk

Attention: Christen Sørensen, formand

16 February 2010

**Una pill.: Assartuineq pillugu Isumalioqatigiissitaq-p Takorluukkanut
tunngatillugu siunnersuutai – tusarniaanermut atatillugu akissutit 2. feb-
ruarimeersut 2010**

Saqqummiussaq qulaani pineqartoq atuareerlugu, takorluukkat aamma angallannikkut ajor-
nartorsiutit pingaarnerit suliaassartaat qiteralugu, suliaq ingerlariaqqinnissaani pingaarner-
utillugu taarusutavut pillugit ataani allassimasut oqaatiginiarpavut.

Kap. 1 – Takorluukkat

Takorluukkani anguniarneqartutut ippeq massakkut atukkat pitsaanerunissaat, Nunatsinni
anigaarsiornikkut akisussaassuseqartumik ingerlatsineq pitsaasoq. Isumaqarpugut takor-
luukkat / anguniakkat annertunerusumik imaqartariaqartut. Isumarput naapertorlugu Ta-
korluukkat imaqartinneqartariaqarput Takorluukkani saaffigineqartut / pineqartut aamma
soqutigisat assigiinngitsut isigalugit aamma. Aammattaarlu Takorluukkani ersersinneqarta-
riaqarpoq Nunatsinniit nunanut allanut assartuineq Isumalioqatigiissitap suliaasaata ilagim-
magu aamma siunissamut iliuuseriniakkat pillugit siunnersuut taamatut.

Takorluukkat (suliarineqartussaq) annerujartuinnartumik unammilleqatigiinnerup Nunatsin-
nut pitsaaqutissaanik ilapittuutaasariaqarpoq. Isumannaartariaqarparput Nunatta inissisi-
manera eqqarsaatigalugu aamma Nunarsuatsinni tunitsiviit inissisimanerat eqqarsaatigalu-
gu Nunatta unammilersinnaanerata isiginiarnissaa. Avammut tuniniaasartut, Takornariartit-
seqatigiiffiillu eqqarsaatigalugit, taakku sapanngisamik pitsaanerpaamik atugassaqaarnissaq
toqqammavigisussaavaat, unammillerluarsinnaanissaq anguniarneqassappat. Pingaarner-
paat ilagaat angallassinikkut atukkat aningaasartuutikinnarnerpaamiitinneqarnissaat - an-

gallassinerup akisuallaannginnissaa. Aammattaarlu pingaarpoq Kalaallit tunisassiaasa pisarineqareernermi kingorna sukkanerpaamik pisisartunut apuunneqartarnissaasa nattaqqallisaarnartortaqqanngitsumik suliarineqarnissaa. Kalaallit tunisassiaataat ajornanngippat amerlanerpaanik pisisussaqqarnissaat qulakkeerniartariaqarparput aammattaaq taamatut tunisassiat isertitsissutaasartut allat eqqarsaatigalugit.

Takorluukkanut tunngatillugu suliaq peqqissaartumik suliarineqartariaqarpoq, assersuusiulaaraanni, isigisaq annerusoq isigalugu takorluukkanik siunnersuut imatut imaattoq suliarineqarsinnaavoq:

"Kalaallit Nunaanni assartuineq Kalaallit Nunaannut iluaqutaasariaqarpoq, una siunertaasariaqarluni atorsinnaasumik, aningaasartuuteqarnartuunngitsumik aamma inuiaqatigiit aningaasaqarnerat isigalugu Nunatsinniit avammullu assartuineq akisussaassuseqartumik akikitsumillu ingerlanneqartoq pilersinneqassasoq."

Siammasinnerusoq isigalugu oqaasertaliinerup qulakkeerluarnerussavaa, suliassani suut tamarmik isiginiarneqarsinnaanerit, tassungalu ilanngullugu Kalaallit Nunaata aningaasanik isaatitsisinnaanissaanut tunngavissat toqqammavissinneqarsinnaallutik.

Kap. 4 - Silaannakkut angallassineq: ajornartorsiutit pingaarnerit.

Silaannakkut angallassineq oqaluuserineqartillugu, Isumalioqatigiissitap sulinermini puigusanngilaa Kalaallit Nunaat naatsorsuutigineqarsinnaasumik, usinik annertuunik Nunatsinnaassassanik nassataqarsinnaasunik, ataavartumik angallassinermik aaqqissuussaasumik peqartariaqarmat. Siunnersuutigineqartut saqqummiunneqartut annertunersaasa isiginiannigilaat assartorneqartartut annertuut timmisartut inunnik angallasissutit usinillu assartuisartut (Airbus 330) assartortagaat. Timmisartut minnerit atorlugit assartuinermit nutaamik aaqqiinerup, nutaanik immikkut ittumik assartuussinermik pisariaqartitsineq pilersiinnartussaavaa, soorlu nalunngisavut taamaattut, taakkuuppullu maannakkut aaqqissuussinermi nalunngisatsinni akilersinnaanngitsut, aningaasartuuteqarfiuinnartussaasut akuttunerusumillu pisussaasut. Royal Greenlandimut atatillugu, uagut silaannakkut angallassassanik peqanngingajappugut, kisianni suleqatigisartakkavut allat toqqaannartuunngikkaluartumik uagutsinnut pilersuisuusut, nutaanik uagutsinnut pilersuisinnaasut (soorlu nutaanik, naatitanik, frugtinik aamma qallersuutissanik) kilisaataatitsinnut tunisisartut, nerisarfinnut assigisaannullu. Kiisalu, ilaanneeriarluta massakkorpiaq silaannakkut angallanneqartariaqakkanik peqartarpugut, soorlu assersuutigalugu tunisassiorfinni kilisaatinilu atortutigut unittoornerit pigaangata. Atortunut taartissamaatit pissarsiaripallannissaat pisariaqartarpoq, taamaaliornikkut ingerlatsineq pisariaqanngitsumik atortussanik utaqqinernit unittoortinneqassannigimmat tunisassiornerlu taamaalilluni unittuussanngimmat. Inissamik amigaateqarneq, tunisassiaateqarneq tamaat isigalugu, amerlasuutigut ajornartorsiutinngorsinnaasarpog.

Kap. 5.1, stk 2 – Godstrafik

Ukiuni 20-ni Royal Arctic Bygdeservicep aamma Namminersorlutik Oqartussat akornanni kif-fartuussinissamut nunaqarfinnut angallassinermut tunngasumik aamma illoqarfiit minnerit angalaffigineqartarnissaat pillugu, isumaqatigiissuteqarsimaneq pigunarlugu, takuneqarsinnaavoq taakku kommissionip sulineranut ilaatinneqarsimanngitsut. Isumaqarpugut siunner-suutigineqartutuut taamaassanngitsoq. Isumaqarpugut isumaqarnavianngitsoq assartuineq Nunatsinniittoq oqaluuserineqartillugu pineqartut tamaasa ilanngutinngikkutsigit - Nunaqarfinnut assartuussineq illoqarfinnullu minnerusunut assartuineq ilanngullugu. Taakku ilanngunneqannginnerat isumaqarumaarpoq Nunatsinni assartuinerup ilarujussua, -aamma aningaasartuutit uaniittut ilanngullugit, sulinermi siunissarlu isigalugu iliuusissamik suliaqarnermi ilanngutinngitsoorneqartut.

Aalisarnek eqqarsaatigalugu, matumanilu pingaartumik Royal Greenland isigalugu, inuiaqatigiit aaqqissuussaaneranni naammaginarumik angallassinermik aaqqissuussineq, assartuussassanik aaqqissuussineq, isumannaallisaanermik tunisassiassanillu avammut nassiusuutassanik usingiaaneq aaqqissuussinermik peqarnissarput pisariaqarteqaarput. Matumunalu piuminaraluarpoq toqqaannartumik pisisartunut niuersinnaanissaq tunisassiat allanut tulaateqqaanngikkaluarlugit, assartuinermi aaqqissuussaaneq eqaatsoq atorlugu, soorlu aamma allat taamaaliortartut, soorlu Islandi.

Neriuppugut qulaani akissutivut suleriaqqinnissatsinnut ilapittuutaajumaartut.

Allakkat uku oqaaseqartigineqarniarpata, Assartuineq pillugu Isumalioqatigiissitaq soorunami uannut attaveqaannarsinnaavoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Michael Riis
Corporate Supply Chain Manager
miri@royalgreenland.com

Vedr.: Transportkommissionens forslag til Vision - høringsversion af 2. februar 2010

Vi har gennemgået ovennævnte oplæg, og har med fokus på selve visionen og de centrale problemstillinger følgende kommentarer som vi finder væsentlige i forhold til det videre forløb.

Kap. 1 - Vision

Den formulerede vision beskriver ønsket om en umiddelbar og nær oplevelse af en velfungerende, økonomisk forsvarlig infrastruktur internt i Grønland. Vi mener at visionen skal være mere vidtrækkende. Visionen bør efter vor opfattelse formuleres således at målgruppen for visionen tilgodeser et bredere spektrum af brugere og interessenter. Endvidere bør visionen afspejle at transporten til og fra Grønland er omfattet i kommissionens arbejde og forslag til fremtidig strategi.

Visionen bør understøtte muligheder for en øget konkurrencefordel for Grønland. Vi må sikre størst mulig konkurrence evne i relation til Grønlands placering og det internationale konkurrence marked. Eksporterhvervene, og for så vidt også turist erhvervene er afhængige af så gode forudsætninger som overhovedet muligt, i forhold til konkurrenceevnen. En væsentlig forudsætning er at transporten er så billig som muligt. Endvidere er det vigtigt at der findes en effektivitet som betyder at Grønlandske produkter kommer så hurtigt på markedet som muligt efter fangsten. Vi må sikre størst mulig markedspotentiale for Grønlandsk eksport og andre eksterne indtægtskilder i øvrigt.

En vision bør bearbejdes grundigt, men for eksemplificeringens skyld, kunnet et alternativt forslag til en mere vidtrækkende version være;

"Transporten i Grønland, skal tjene det Grønlandske samfund, således der sikres adgang til effektiv, billig og samfundsøkonomisk ansvarlig transport til/fra og i Grønland."

En bredere formulering vil i højre grad sikre, at alle aspekter behandles, herunder at der skabes gode forudsætninger for øgede indtægter til Grønland.

Kap. 4 –Luftrafikken: centrale problemstillinger

I analyse af lufttrafik, må kommissionen ikke glemme at Grønland er dybt afhængig af stabile kontinuerlige forbindelser der kan medbringe ret markante mængder af fragt til Grønland. En stor del af de belyste forslag, tager ikke højde for de store fragtmængder, som i dag flyttes samtidigt med passagererne i fragtbærende fly (Airbus 330). En løsning med anvendelse af mindre flytyper (Boeing 737-757), efterlader blot nye behov for særskilte fragtflyvninger, som os bekendt, i hvert fald i nuværende struktur ikke er rentable og vil betyde øget omkostninger og færre frekvenser. I forhold til Royal Greenland, har vi i eget regi et begrænset behov for luftfragt, men vi er indirekte afhængige af underleverandører der kan levere friskvareforsyninger (f.eks. frisk, frugt, grønt og pålæg) til trawlere, kantiner etc. Endeligt har vi til tider meget akutte luftfragt behov, i forbindelse med f.eks. nedbrud på fabrikker og trawlere. Der er tale om reservedele der hurtigt skal frem, således driften sikres uden unødige ventetider hvor produktionen står stille. En knap kapacitet i forhold til det samlede volumen behov, vil være problematisk i mange sammenhænge.

Kap. 5.1, stk 2 - Godstrafik

Grundet en 20 årig servicekontrakt mellem Royal Arctic Bygdeservice og selvstyret omhandlende bygdebesejling og besejling af mindre byer, ses det at disse destinationer udelades af kommissions arbejdet. Vi mener ikke at hele dette emne kan udelades som foreslået. Vi mener ikke at det giver mening at drøfte distributionsstruktur internt i Grønland, uden at involvere alle led i kæden – inklusive bygde og mindre bytrafik. Udeladelse vil betyde at en markant del af den interne befordring i Grønland, -og udgifter her til, ikke er en del af analysen og fremtidig strategi.

I forhold til fiskerierhvervet, herunder specielt Royal Greenland, er vi i samfundsstrukturen dybt afhængige af en velfungerende transport der håndterer indsamling, konsolidering og afskibning af produkter til eksport. Herunder ønskes muligheder for direkte eksport uden omladning verdensmarkederne i en fleksibel forsyningskæde i lighed med andre markeder som f.eks. Island.

Vi håber at ovennævnte kan bidrage positivt til det videre arbejde.

For uddybende kommentarer, er transportkommissionen naturligvis velkomne til at kontakte undertegnede.

Med venlig hilsen

Michael Riis
Corporate Supply Chain Manager
miri@royalgreenland.com